

VAHE MAMAS-KİTAPÇIYAN'IN HİKÂYESİ
(1924, İskenderiye doğumlu)
KAYSERİLİ SÜLALEMİZ

1915'te dedem Tigran Avagyan ve büyükannem Şahnur üç kızları Tsiatsan, Anahit ve Vehanuş'la birlikte sürgün yolunu tutarlar. Altı ay boyunca dolaştıktan sonra Halep yakınlarındaki Katma denen yere ulaşırlar. Orada bir hafta çarşaf ve kilimlerden yapılmış çadırlarda kalırlar. Halep'e girmek kesinlikle yasakmış. Bir gün Tigran dedem bekçi polisin biriyle tartışmakla meşgul olduğunu görerek, fırsattan istifade edip sınırı geçer ve Halep'e girer. Bir tepenin üzerine kurulmuş bir kahvehanede rakı içerken birisi ona: "Tigran Bey!" der.

Dedem bunun kendi eski işçilerinden birisi olduğunu görür. O kişi kendisini müdürü olduğu Sevkıyat binasına götürür. O, Tigran'ın ailesinin ve kendisinin tanıdığı kırk ailenin Deir-es-Zor yerine Şam istikametindeki Havran'a gönderilmesine karar verir. Bunlar orada üç yıl kalırlar. İngiliz ordusu Şam'a geldiğinde ise Beyrut'a geçerler. Orada sekiz gün kaldıktan sonra Mersin'e geçerler; o sırada Mersin Fransız koruması altındaymış. 1921'de Fransızların Kilikya'dan çekildikleri güne kadar orada kalırlar. Aynı gece Türkler şehri istila edip Ermenileri, buldukları herhangi bir tekneyle gece şehirden ayrılmaya mecbur ederler. Mersin'de Tigran'ın büyük kızı Tsiatsan, 1921'de ileride babam olacak olan Hayk Kebabcıyan'la evlenir. Tigran dedem karısı ve iki kızı Anahit ve Vehanuş'la İstanbul'a, erkek kardeşi Sarim'in yanına gider. Tigran İstanbul'un Gedikpaşa semtinde bir bakkal dükkânı açar ve ailesinin geçimini bu şekilde sağlar. 1924'te, ilk göç dalgasıyla Batum'dan geçerek önce Leninakan'a sonra ise Yerevan'a yerleşirler.

Anahit 1908'de Kayseri'de doğmuş, 1902 doğumlu İzmirli Hovsep Kuyumcuyan ile evlenmiş ve iki kızı olmuştur: 1928'de Yerevan'da dünyaya gelen ve ileride dişiçi olacak olan Hermine ile 1936'da doğan ve doktor olan Alis-İveta.

1912'de Kayseri'de dünyaya gelen Vehanuş ise, 1907 doğumlu Vanlı cerrah Mesrop Şatakhyan ile evlenir. Onların iki çocuğu olur: Petros (1941 Yerevan doğumlu) Politeknik Enstitüsü'nü bitirir, Ayda ise (1945 Yerevan doğumlu) göz doktoru olur.

Tigran'ın kızı Tsiatsan 1903 yılında doğmuştu ve daha önce de söylediğim gibi 1908, Aksaray doğumlu Hayk Kebabcıyan'la evlenmişti. Tsiatsan Mersin Ermeni Öksüzler Yurdu'nun öğretmenlerindendi. Orada Arşak Çobanyan, daha sonra Mısır dini önderi olan Rahip Mambre Sirunyan ve Zabel Yesayan da vardı. Tsiatsan'ın üç çocuğu olur: 1922'de doğan ve bir yıl yaşayan Mamas; daha sonra, 1924'te İskenderiye'de doğan ben Mamas-Vahe ve 1927'de dünyaya gelen kız kardeşim Mari.

Annem Tsiatsan'ın 1945'te ölmesinden sonra babamla birlikte Fransa'ya göç edip, Lyon şehrine yerleştik. Şimdi emekliyim.